

його околицях. Газони між деревами і кущами учні засаджують квітами. Спілкування з живою природою, можливість поєднатися з нею – найкращий відпочинок для людини. Їй потрібна краса, і до того така, яку вона може створити сама.

Шевчук Л. В.

*студентка 2 курсу магістратури
Донецького національного університету імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОГО ДИСКУРСУ

Освіта фіксує в суспільній свідомості образ світу і спосіб життя людей в ту чи іншу епоху, але на переломних етапах, вона генерує нові життєві смисли і цінності, транслює їх в майбутнє. В цьому плані, освіта виступає, з одного боку, як відображення глибинних підстав культури, а з іншого, – як своєрідний проект можливих змін. Однією із основних тенденцій світового розвитку XXI ст. є переоцінка цінностей та пріоритетів, в такому ракурсі освіта набуває стратегічного значення і перетворюється не лише на інструмент соціально-політичного прогресу, а є однією з його об'єктивних умов.

Екологічна освіта включає процеси навчання, виховання, розвитку особистості, її спрямовано на формування екологічної культури як складової системи національного і громадянського виховання всіх верств населення України (в тому числі через екологічне просвітництво за допомогою громадських екологічних організацій та природоохоронних установ) [1, с. 106].

Система екологічної освіти не може існувати ізольовано від суспільного розвитку, мати на меті лише передачу відповідних знань та навичок. На формування екологічної освіти в Україні впливає ряд факторів, які її

трансформують та наділяють новими характеристиками. Після здобуття Україною незалежності стало очевидним, що існуюча система екологічної освіти не задовольняє суспільних потреб, більше того, вона не спроможна підготувати кадрові ресурси.

Стремління досягнути вищого рівня освіти загалом, який існує в розвинутих країнах спонукали Україну приєднатися до Болонського процесу. Як стверджує О. М. Клименко, болонський процес в Україні з 2005 р. по суті став «брендом» реформ національної системи вищої освіти, що спрямовані на входження її в європейський освітній і науковий простір у рамках загального руху щодо реалізації євроінтеграційних прагнень України. Країни – учасниці «болонського клубу» зобов'язалися провести реформи у сфері вищої освіти загалом за прийнятими критеріями і стандартами задля забезпечення сумісності та порівнянності національних систем вищої освіти, що, зокрема, передбачає введення системи порівняльних ступенів вищої освіти та строків навчання, забезпечення якості (передусім запровадження моделі експертного оцінювання органів із забезпечення якості на національному рівні), запровадження єдиних стандартів кваліфікацій (рамок кваліфікацій), кредитно-трансферної системи, вдосконалення схем і посилення академічної мобільності, впровадження інтегрованих навчальних, дослідницьких і виховних програм [2, с. 59].

Незважаючи на ряд змін, яких було внесено до системи освіти, не виключення є екологічна освіта, слід пам'ятати, що вона заснована на засадах, які сформувались в радянський період. Цей фактор в сукупності з освітніми архетипами, які склалися в українського населення опосередкували відсутність очікуваного результату від реформ. Напрямки подальших реформ в системі екологічної освіти різняться за своїм змістом та ціллю. При виборі підходу переформатування розглядуваної системи, необхідно виходити з наступного. Система екологічної освіти, щоб відповідати вимогам сучасності, повинна інтегруватись у комплекс «освіта-дослідження-інновації», тому функції університетів мають модернізуватися та корегуватися із врахуванням

виникнення нових умов та потреб, що вимагатиме гнучкості від системи освіти.

З цієї позиції на увагу заслуговують висновки Семенюк С. Б., який ставить такі основні завдання: оновлення змісту, організації навчального процесу й підвищення якості навчання; створення інфраструктури та умов, здатних забезпечити прискорену реалізацію отриманих знань у професійній діяльності; підготовка спеціалістів у галузі інноваційного менеджменту, організаторів інноваційних процесів, які володіють навиками пошуку перспективних науково-технічних ідей та їх практичної реалізації в інноваціях; підготовка спеціалістів, здатних не лише генерувати нові знання і технології, а й перетворити їх у власний бізнес [3, с. 178].

Крім того, екологічна освіта повинна відповідати гуманізаційним тенденціям. Так, ЮНЕСКО, досліджуючи світову освіту загалом, діє в напрямі підтримки її цивілізаційного розвитку. У Комюніке «Нова динаміка вищої освіти і науки для соціальної зміни і розвитку» акцентується увага на тому, що ніколи в історії не було так важливо інвестувати у вищу освіту, яка є основною силою для створення інклюзивного та різноманітного суспільства знань, та сприяти дослідженням, інноваціям і творчості [4]. Екологічна освіта в умовах сьогодення повинна бути спрямована на покращення розуміння багатогранних проблем, які включають соціальний, економічний, науковий і культурний виміри і здатність відповідати їм. Вона повинна привести суспільство до створення глобальних знань, які б відповідали глобальним викликам, між іншим викликам продовольчої безпеки, зміни клімату, розподілу водних ресурсів, міжкультурного діалогу, запровадження відтворювальних джерел енергії та охорони здоров'я.

Література:

1. Шумілова А. В. Формування екологічної свідомості школярів еколого-освітніми заходами НПП «Слобжанський» / А. В. Шумілова // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна серія «Екологія». – 2015. – Вип. 13. – С. 104–111.

2. Клименко О. М. Болонський процес в Україні: в пошуку національної моделі системи вищої освіти / О. М. Клименко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2013. – № 3. – С. 58–63.

3. Семенюк С. Б. Інноваційні передумови формування системи освіти в умовах економіки знань / С. Б. Семенюк // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 2. – С. 175–182.

4. Всесвітня конференція з вищої освіти – 2009: «Нова динаміка вищої освіти і науки для соціальної [...]»: Комюніке, Міжнародний документ від 08.07.2009 р . [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/952_011.

Шульгіна В. О.

*директор Донського еколого-натуралістичного центру,
смт. Донське, Волноваський район, Донецька область, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОЛОГО - НАТУРАЛІСТИЧНОЇ РОБОТИ У ДОНСЬКОМУ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОМУ ЦЕНТРІ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Наше суспільство переживає загрозливий етап свого розвитку – етап небезпечного для існування людства зростання цілого ряду негативних екологічних факторів: деградації природи, зростання забруднення екології, деградації людської моралі. На сучасному етапі люди, які відповідальні перед суспільством за виховання гармонійно-розвинутої особистості, виховання дітей та молоді, повинні усвідомлювати важливість, насамперед, екологічного виховання, виховання екологічної свідомості через екологічну освіту.

Проблематика екологічного виховання та освіти, методики навчання, введення нових форм і засобів екологічного виховання і освіти набувають особливого значення у просторі сучасного позашкілля. Наближення дітей до живої природи, пізнання живої природи, засвоєння абетки природо-користування через безпосереднє спілкування з природою надасть дитині під